

Metabola syndromet

Strängnäs 151113

Marianne Jarfelt

Definition av metabolt syndrom hos vuxna samt barn ≥ 16 år enligt IDF (Internationella Diabetes Federationen)

- **Bukfetma**
- Midjemått >94 cm för män, >80 cm för kvinnor (olika mått även beroende av etnicitet)
- **Samt två av följande kriterier:**
- **Förhöjd koncentration av triglycerider**
- ≥ 1.7 mmol/l (eller behandling av avvikande blodfetter)
-
- **Minskad koncentration av HDL kolesterol**
- < 1.03 mmol/l (män)
- < 1.29 mmol/l (kvinnor)
- eller behandling av avvikande blodfetter
- **Förhöjt blodtryck**
- Systoliskt: ≥ 130 mmHg
- el
- Diastoliskt: ≥ 85 mmHg (eller behandling för redan diagnosticerad hypertoni)
- **Förhöjt fasteblodsocker**
- fP-glukos ≥ 5.6 mmol/l
- eller tidigare diagnosticerad diabetes typ 2

Barn 10–15 år

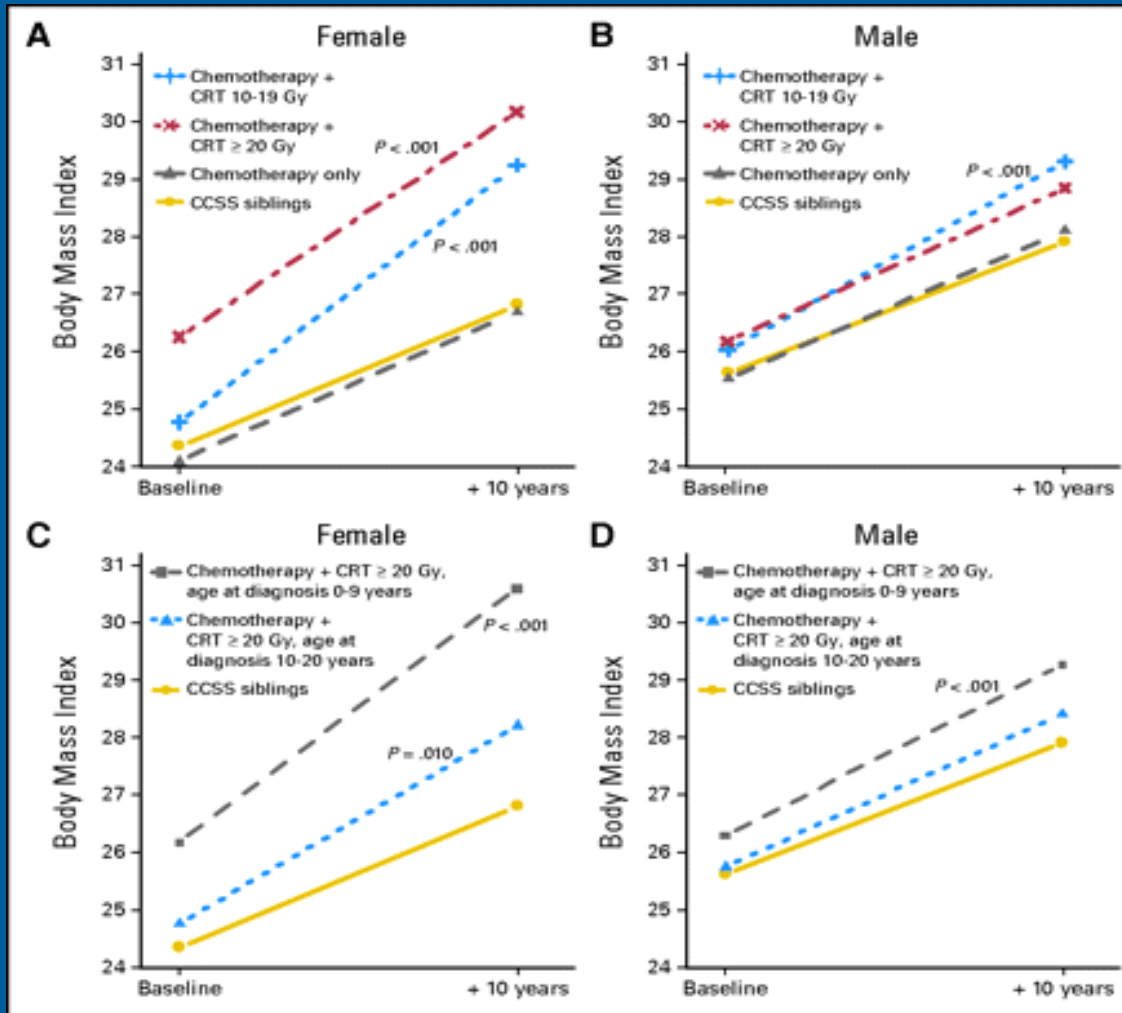
- Fetma definierat som midjemått > 90 percentilen (eller vuxendefinitioner)
- Triglycerider > 1,7 mmol/l
- Blodtryck systoliskt > 130 mm Hg eller diastoliskt > 85 mm Hg
- fP-glukos > 5,6 mmol/l (oral glukosbelastning rekommenderas för att upptäcka känd diabetes typ 2.

Midjemått (Ortega)(229)

Ålder	90 percentil flickor	90 percentil pojkar
9.0-9.5	63.2	63.2
9.5-10.0	64.5	64.2
10.0-10.5	65.9	65.2
10.5-10.9	67.4	66.2
15.0	78.0	82.3

Riskfaktorer

- Strålbehandling mot hypofys (GH-brist)
- Alkylerande cytostatika (brist på östrogen och testosteron)
- Hypothyreos
- Strålbehandling som innefattar pancreassvansen.
- Cytostatika (vincaalkaloider, antracykliner.)
- Livsstilsfaktorer
- Hereditet

Diabetes - strålbehandling

Ökad risk för DM efter TBI (7,2 ggr ökad risk) samt efter strålning mot buken (2,7 ggr ökad risk).

Ålder < 5 år vid diagnos – ökad risk för DM

Stamcellstransplantation

- Ej ökad risk för övervikt/fetma, men ökad frekvens av abdominal obesity
- Ökad risk hypertension
- Dubbelt så hög frekvent av nedsatt glukostolerans och diabetes bland de vuxna
- Ökad förekomst av ofördelaktig profil av blodfetter
- Riskfaktor: TBI, obehandlad hypogonadism, och abdominal obesity

Uppföljning

För alla: Info om vikten av motion och bra kost!
anamnes avseende diabetes, hjärtkärlsjukdom, fetma

Före 18 års ålder

längd,vikt, BMI,midjemått

Om övervikt el midjemått > 90 perc –kostråd o fysisk aktivitet ev överviktsenhet

Ev kontroll av blodlipider i tonåren

Info om att inte börja röka!

CNS-bestrålade patienter ska följas hos barnendokrinolog

Från 18 års ålder

Vikt ,längd, BMI, midjemått. Om midjemått över gränsvärde kontrolleras: fb-glu, f-insulin, OGTT, blodlipider, blodtryck. Om fler än 2 riskfaktorer, remiss husläkare.

Strålbehandlade patienter ska följas hos barnendokrinolog

OBS. Information angående risker med rökning!

- Inte röka

- Sola med måtta

- Motionera

- Äta nyttigt

